

Németh Dóra

Petőfi és Arany, a forradalom két hőse

- így történt -

Egy szép napsütéses és forgalmas nap volt Pesten. Sándor éppen sétálgatott és elmélkedett magában szokása szerint. Mivel folyton az út közepében gyalogolt, mindig megzavarta a kocsisok hangos kiállítása, vagy egy-egy gyerek fütytyentése. Mire a Pilvaxba ért – újra-, már el is felejtette, mit akart főként megvitatni ezen a különleges gyűlésen.

Én már ott ültem és vártam, mikor érkezik a drága barátom. Pár perc múlva csengett az ajtó fölé szerelt csengettyű, majd hangos szólítás érkezett felénk:

- Örvendek minden barátomnak, de főképp drága Jánosomnak! Nos, azért nézek be felétek, mert eszembe jutott a leges legfontosabb pont, amit muszáj lesz hozzá írni! Tudjátok, ahhoz, amin dolgoztok – mondta, majd Petőfi leült a társaság közé és elmondta, mit is ötlelt ki miután persze kikérte a kedvencét. Majd miután vége lett ennek a kis gyűlésfélének, hát persze, hogy ittunk egy kávét kettesbe is. Meséltünk egymásnak a napjainkról, de adtunk át egymásnak praktikákat versírásban is. Ugyanolyan volt, mint mikor leveleztünk, csak sokkal személyesebb.

– Ennek a helynek is megvan a maga személye, nem Sándor? - mondtam fél mosollyal az arcomon. - Itt találkoztunk először, s majdan lehet utoljára is, ha a forradalom odáig fajulna. Holnap ki is robbanhat a küzdelem és ha lenne valami gondunk itt találkozunk! - javasoltam. Sándor csak helyeselt. Pár óra csevely után mind ketten hazatértünk szállásunkra. A postás átadott nekem egy levelet, majd zavartan elment. Felmentem a szobába és izgalommal telve kibontottam:

Feladó: A Forradalmi Ifjak

Kedves Arany János!

A mai megbeszélésen nem esett szó erről a dologról, de szeretném, ha csak te és Petőfi Sándor tudna erről a titokról. A Pilvaxban el van rejtve egy kötet, amiben benne van minden terv, rajz, és teendő, ami kell a forradalom megvalósításához. Tudom, már azt is furcsállhatod, hogy nem

a fedőnevünket írjuk feladóként, de már mindenki számít a megszabadítókra, vagyis ránk. A postást pedig bízd csak ránk! A kötet helye pedig ezen a térképen szerepel, amit mellékelve küldtem el.

Sok sikert, és ne feledd, ti vagytok a hősök!

Üdv:

Forradalmi Ifjak!

Írnom kellene Sándor barátomnak, de lehet, jobb lenne, ha személyesen közölném ezt vele! Indulok is, ez nem várhat magára, hisz ezen múlik a haza szabadsága!

A sötét utcákon, amiben csak az a csillag fényű régi lámpa adott fényt, egyszer-egyszer megvilágított egy csendőrt, de szerencsére nem vették észre az inkább sötétebb sarkokon siető Aranyt. Sikeresen elért a Pelikán Hotelhez, hol kedves barátja éppen szállott. Felfutott a lépcsőn, majd bekopogtatott a szobába. Petőfi nyitott ajtót, majd beengedte a cimboráját. Megmutatta a levelet, majd vázolta az ötletét.

- Figyelj Sándor, mert ez a kulcs a szabadság felé vezető úthoz! Mivel holnap délelőttől már minden csendőr és rendőr is kint pásztázza az utcákat, hisz gyanítják, hogy valami készülöben van, nagyon megszokottnak kell tűnnünk, hogy ne foghassanak gyanút. Iszunk egy kávét, majd mivel ismerjük a tulajd, biztos nem gond, ha „körbenézünk” egy kicsit. Talán job, ha csak téged látnak, te nem keltesz gyanút. A pontos helyet ez a térkép jelöli, úgyhogy így igazi detektívek leszünk!

– Mindezt úgy fogjuk, hogy minden besúgó figyel? - nézett Jánosra kérdően Petőfi. - Nem félsz, hogy balul is elsülhet? Bár tudod, szabadság szerelem, e kettő kell nekem! De a te életed sosem kockáztatnám!

- Én hiszek magunkban, de minden lépésünk figyelve lesz, főleg, mert állítólag mindenki megtudta, hogy mi készül... De a szabadságért bármit!

- Képzeld, megírtam a Talpra magyart! Eredetileg a vásáron akartam bemutatni, de inkább elszavalom majd a Pilvaxban holnap, 15.-e délelőtt. Ha sikerül ez a kis küldetés.

– Nem félek barátom. Ez most távol álljon tőlünk! Mi leszünk a felszabadító nagy irodalmárok, kiknek nevei bele égnek majd századok múlva is a könyvekbe! Apám, anyám, s te apád, te anyád, ha megtudja mekkora célért harcoltunk és végbe is vittünk, olyan büszkék lesznek ránk!

Na, de holnap reggel jöjj hozzám, reggelizünk és irány a Pilvax! Most pedig jó éjt drága barátom és éljen a forradalom!

Elköszöntek egymástól, majd a kimerült, de a vágytól buzgó Arany is nyugovóra tért régi, kopár hotel szobájába – merthogy a történelemkönyvek sem találtak bizonyítékot arra, hogy köze lenne a forradalomhoz, pedig volt. Másnap reggel már korán fent volt, épp egyik versét írta, mikor kopogtak az ajtaján. Petőfi volt az természetesen. Még egyszer átbeszélték a.

-Hiszek a forradalom és az ifjúság harci tüzeiben! Senki nem fog megállítani ebben minket! Ha összetartunk, sikerülni fog!

-Éljen a forradalom drága barátom és éljen az új hazánk! -mondta Petőfi harci kedvben égve. Induljunk hát! A két fiatal elindult a Pilvax felé de út közbe megállította őket két csendőr.

-Jónapot urak! Kiket tisztelhetünk itt, Pest utcáin?

-Petőfi Sándor és Arany János... két forr... -óvatosan János megbökte Petőfit, hogy nehogy kikotyogjon bármit is hisz az talán ez véglegesíthette az egész forradalmat.

-Csak egy kávé akartunk meginni egy kávéházban, nemsokára indul a vonatunk Pozsonyba, hogy meghallgassuk Kossuth Lajost. Esetleg tudnak valamit? -javította ki János hirtelen barátját.

– Ha minőségi kávé szeretnének, ajánlom a Pilvax kávéházat! Bár most nagyon sok munkatársunk jár arra, mert elvileg készülnek ott a fiatalok valamire.

- Tudnak erről valamit?

-Nem, nem igazán. Mi csak két szegény költő vagyunk vidékről, hogyan is érthetnénk ehhez? Nem igaz?!

- Ha valamit tudnak, szóljanak! Minden számít, hogy megkeressük és elbeszélgessünk ezekkel... további szép napot és jó kávézást!

- Köszönjük, magunknak is!

Tovább mentek remélve, hogy nem volt ez feltűnő.

-Sándor, az előbb csak egy hajszálon múlt az életünk, ugye tudod?! Ezt a buzgóságod hagyd meg, mert szükség lesz rá csak még ne fedj fel minket, ha lehet.

Reggel nyolcat ütött az óra, mire sietve oda értek a Pilvaxba. Már mindenki ott várakozott a kávéházba, így alig tudtak észrevétlenül bejutni, de végül csak sikerült.

- Két feketét szeretnénk kérni, kis cukorral - mondta nyugodt hangon Arany, míg barátja alig tudott megülni helyén az izgalomtól.

Elővették a térképet és elkezdtek nézni, hogy hol lehet az X-el jelölt kis rekesz. Nézték, nézték de nem látták meg így a kávé elfogyasztása után mint ahogy tervezték körüljárják a helyet. Ami már csak azért sem lesz egyszerű mert a kávéház tömve van, és a kémek is figyelnek mindenkit. De mivel csak két „sima” emberről van szó megfogják ezt oldani. Így megbátorodva felálltak az asztaltól és elkezdtek sétálgatni körbe-körbe mintha a fali képeket nézegetnék. Egyszer csak azt vették észre, hogy az egyik kép mintha ferde lenne. Úgy csináltam gyorsan mintha véletlen leverték volna.

- Nézd, itt van egy szelence! Ebben lesznek a forradalom kirobbantásához való kulcsfontosságú rajzaim és a te terveid na meg a többieké is. Hát vedd ki gyorsan!

- Rendben, itt is van. Jaj, hát ez kulcs zárja? E nélkül nem fogjuk tudni kinyitni. Találjuk meg biztos ez is itt van valahol, gondolkozzunk!

Óvatosan visszarakták a képet de ezt persze meglátta egy kém is. Oda ment hozzájuk majd kérdezősködni kezdett. Arany és Petőfi persze gondolták a kalapjáról, hogy egy kémmel van dolguk így csak olyat mondtak el neki, ami nem feltűnően forradalmis.

- Ihatok az urakkal is egy kávé esetleg? Megszeretném tudni milyen egy mai költőnek a sorsa.

Leültek egy sarokban lévő asztalhoz s a kém elkezdte faggatni őket a fali képekről. János és Sándor persze nyugodtan elmondták, hogy csak nézegetni akarták és az egyik kép ferde volt és hát meg akarták igazítani de leesett. És a szeg is leesett így vissza tették azt is előbb. A kis szelence ott ült Petőfi ölébe, közbe gondolkodva hol is lehet a kulcs. Még egy fél órát beszélgettek a kémel utána egy bordélyi időpontra hivatkozva távozni kellett nekik. Kifele menet viszont elbújtak a egy billiárd asztal mögé nem messze ahol szoktak a gyűlések lenni. Mikor kiment az ajtón a kém előjöttek és oda mentek ahhoz az asztalhoz. Elkezdtek nézni , hogy vajon hova van fellógatva a kis kulcs ami a szelencéjét nyitná. Az asztal aljára érve látták, hogy bizony ott a kulcs de mire levették volna három rendőr kocogtatta meg Arany vállát. Bizony a kém szólt -hatott nekik.

- Jó napot, rendőr urak! Miben lehetek segítségükre? Csak nem keresnek valakit?

- De, pont magukat! Miben mesterkednek? Benne vannak a Húszak társaságában, ugye?!

- Nem, nem mi csak két szegény költő vagyunk nem értünk mi az ilyes fajta dolgokhoz. Kávézni jöttünk csak a barátom elejtette szegény a kulcsát... szegény oly szerencsétlen - vette le a gyanút magukról.

- Ha ezt állítják hát legyen! De figyeljük magukat!

- Megvan?

- Igen le tudtam szedni. Gyere üljünk le és nyissuk ki! Itt az ideje a forradalomnak! Eleget bénáztunk, és majdnem le is buktunk!

Kinyitották és benne volt minden, ami kellett, zászlók, kokárdák, plakátok, rajzok. De egy érdekes irat is volt ott mellette, ami arra figyelmeztette Jánost és Sándort, hogy vonuljanak férre:

Túl lelkesen vagytok! Így veszíteni fogtok!

Nem értették. De úgy döntöttek, mégiscsak valami zugosabb helyen kellene megismerni a tartalmát. Arany olvasta el. Könny csordult le arcán, miközben barátja a kokárdákat nézte, a zászlókat és azt, hogy a *Nezeti dal* mennyivel jobban csengő cím, mint a *Talpra magyar!* Az üzenet 2148. március 15-i keltezésű. Semmi jóról nem számol be. Nincs szabadság, nincs szabad Magyarország. Elnyomás van. Egy gomb is van mellette, azzal az utasítással, hogy hagyjon mindent Petőfire, ő pedig legyen nemzetőr. A gomb pedig visszarepíti március 13-ra, amikor meg kellene érkeznie barátjához. Arany Petőfi vállára tette a kezét, és hogy elismerje, a *Nemzeti dal* tényleg jobban csengő cím. Majd megnyomta a gombot.

Március 15-én reggel Petőfi Sándor, Vasvári Pál, Jókai Mór és Bulyovszky Gyula épp a 12 pontot fogalmazza. Mindenki ott van a Pilvax Kávéházban. Szendrey Júlia kokárdákat készít otthon. Petőfi zsebében ott lapul a *Nemzeti Dal*. Arany János Nagyszalontán várj a forradalom hírét.

A tömeg nőtt, s a forradalom kitört. Magyarország elindult a szabadság útján.

Éljen a forradalom! Éljen Petőfi! Éljen az új haza!

- Vége-